

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان **هویت اجتماعی (علوم اجتماعی) دوازدهم** از ۴ قسمت اصلی به صورت زیر تشکیل شده است:

(۱) آزمون‌های نوبت اول: آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:

- (الف) آزمون‌های طبقه‌بندی‌شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را درس به درس طبقه‌بندی کرده‌ایم؛ بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر درس نامه تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. در کنار سؤال‌های این آزمون‌ها نکات مشاوره‌ای نوشته‌ایم. این نکات به شما در درس خواندن قبل از امتحان و پاسخگویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کند.
- (ب) آزمون‌های طبقه‌بندی‌نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمونی را که معلمتان از شما خواهد گرفت، ببینید.

(۲) آزمون‌های نوبت دوم: آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

(الف) آزمون‌های طبقه‌بندی‌شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر درس تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها هم نکات مشاوره‌ای دارند.

(ب) آزمون‌های طبقه‌بندی‌نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال مواجه خواهید شد. آزمون‌های شماره ۹، ۱۰ و ۱۱ به ترتیب امتحان‌های نهایی خرداد، شهریور ۹۸ و دی ۹۷ است.

(۳) پاسخنامه تشریحی آزمون‌ها: در پاسخ تشریحی آزمون‌ها، همه آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

(۴) درس‌نامه کامل شب امتحانی: این قسمت، برگ برنده شما نسبت به کسانی است که این کتاب را نمی‌خوانند. در این قسمت، همه آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان هویت اجتماعی (علوم اجتماعی) نیاز دارید، در ۱۰ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید! یک راهکار: موقع امتحان‌های نوبت اول می‌توانید از سؤال‌های درس‌های ۱ تا ۵ آزمون‌های ۵ تا ۸ هم استفاده کنید.

بارم‌بندی درس هویت اجتماعی

نوبت دوم	نوبت اول	درس‌ها
۵ نمره	۴ نمره	اول
	۴ نمره	دوم
	۴ نمره	سوم
	۴ نمره	چهارم
	۴ نمره	پنجم
۳ نمره	—	ششم
۳ نمره	—	هفتم
۳ نمره	—	هشتم
۳ نمره	—	نهم
۳ نمره	—	دهم
۲۰ نمره	۲۰ نمره	جمع

فهرست

صفحة	صفحة	نوبت	آزمون	پاسخنامه
۲۴	۳	اول	آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۴	۵	اول	آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۵	۷	اول	آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی‌نشده)
۲۵	۹	اول	آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی‌نشده)
۲۶	۱۱	دوم	آزمون شماره ۵ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۵ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۶	۱۳	دوم	آزمون شماره ۶ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۶ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۷	۱۵	دوم	آزمون شماره ۷ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۷ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۷	۱۷	دوم	آزمون شماره ۸ (طبقه‌بندی‌شده)	آزمون شماره ۸ (طبقه‌بندی‌شده)
۲۸	۱۹	دوم	آزمون شماره ۹ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۹ (طبقه‌بندی‌نشده)
نهایی خرداد ۹۸				
۲۸	۲۰	دوم	آزمون شماره ۱۰ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۱۰ (طبقه‌بندی‌نشده)
نهایی شهریور ۹۸				
۲۸	۲۱	دوم	آزمون شماره ۱۱ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۱۱ (طبقه‌بندی‌نشده)
نهایی دی ۹۷				
۲۹	۲۲	دوم	آزمون شماره ۱۲ (طبقه‌بندی‌نشده)	آزمون شماره ۱۲ (طبقه‌بندی‌نشده)
درس‌نامه توب برای شب امتحان				
۳۰				

ردیف	هویت اجتماعی	کلیه رشته‌ها به جز انسانی	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	kheilisabz.com	نمره									
	آزمون شماره ۱	نوبت اول پایه دوازدهم												
درس اول					۱/۵									
۱) مفاهیم زیر را تعریف کنید. الف) کنش: ب) کنشگر: پ) پیامد ارادی:					۱/۵									
۲) در عبارات زیر، به کدامیک از ویژگی‌های کنش انسانی اشاره شده است؟ الف) فردی به مضرات استفاده بیش از اندازه فضاهای مجازی آگاه است، ولی تصمیم به ترک آن نمی‌گیرد. (.....) ب) فتح قله اورست توسط تیم کوهنوردی (.....) پ) دادن کارت زرد به بازیکن خاطی، توسط داور (.....)					۱/۵									
۳) نوع پیامدهای کنش (ارادی یا غیرارادی بودن) را در موارد زیر مشخص کنید. الف) دانشجویی، بعد از مطالعه کتاب درسی خود، مطالب را یاد می‌گیرد. (پیامد) ب) دانشجو، به سوالات امتحانی پاسخ می‌دهد. (پیامد)					۱									
درس دوم					۴									
۴) در جاهای خالی، عبارات مناسب بنویسید. الف) اگر نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ یک از محقق نمی‌شوند. ب) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق تحقیق می‌یابند و پدیده‌های و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.					۱/۵									
۵) گزینه درست را انتخاب کنید. فردی به تنهایی و با صدای بلند، در حال مطالعه است، فرد دیگری وارد می‌شود. در این حالت، فعالیت فرد اول (.....) محسوب می‌شود؛ او برای رعایت حقوق فرد دوم (.....)، آهسته به مطالعه ادامه می‌دهد (.....). ۱) کنش اجتماعی – ارزش – هنجار ۲) کنش انسانی – هنجار – ارزش ۳) پدیده اجتماعی – ارزش – هنجار					۰/۵									
۶) با ذکر یک مثال نشان دهید که کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.					۱									
۷) مفاهیم زیر را تعریف کنید. الف) هنجار: ب) پدیده اجتماعی: پ) ارزش:					۱/۵									
درس سوم					۸									
۸) هر یک از موارد زیر، از مصادیق فرهنگ می‌باشند یا جامعه؟ الف) پوشش زنان بلوچ: ب) مراسم عاشورا در اردبیل: پ) مردم شهر بزد:					۱/۵									
۹) تعاریف ستون اول، به کدامیک از مفاهیم ستون دوم مربوط می‌شود؟ (۱) مورد اضافی است).					۱									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>تعاریف</th> <th>مفاهیم</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) مخالف ارزش‌ها، عقاید و هنجارهای فرهنگ عمومی هستند.</td> <td>۱- فرهنگ</td> </tr> <tr> <td>ب) بخشی از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.</td> <td>۲- خرد فرهنگ موافق</td> </tr> <tr> <td>پ) خرد فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی</td> <td>۳- فرهنگ عمومی</td> </tr> <tr> <td>ت) شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که با یکدیگر زندگی می‌کنند.</td> <td>۴- جامعه ۵- ضد فرهنگ</td> </tr> </tbody> </table>					تعاریف	مفاهیم	الف) مخالف ارزش‌ها، عقاید و هنجارهای فرهنگ عمومی هستند.	۱- فرهنگ	ب) بخشی از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.	۲- خرد فرهنگ موافق	پ) خرد فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی	۳- فرهنگ عمومی	ت) شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که با یکدیگر زندگی می‌کنند.	۴- جامعه ۵- ضد فرهنگ
تعاریف	مفاهیم													
الف) مخالف ارزش‌ها، عقاید و هنجارهای فرهنگ عمومی هستند.	۱- فرهنگ													
ب) بخشی از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.	۲- خرد فرهنگ موافق													
پ) خرد فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی	۳- فرهنگ عمومی													
ت) شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که با یکدیگر زندگی می‌کنند.	۴- جامعه ۵- ضد فرهنگ													

ردیف	هویت اجتماعی	کلیه رشته‌ها به جز انسانی	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	kheilisabz.com	نوبت اول پایه دوازدهم	نمره
۱۰	آزمون شماره ۱				نوبت اول پایه دوازدهم	ردیف
۱۱	درس چهارم	آیا همه جوامع فرصت‌های یکسانی را برای انسان‌ها فراهم می‌آورند؟ توضیح دهید.				۱/۵
۱۲		به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.				۱
۱۳		(الف) بخشی از فرهنگ که مردم به آن عمل می‌کنند و جهان اجتماعی را می‌سازد، چه نام دارد؟				
۱۴		(ب) دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها را نام ببرید.				
۱۵		در جاهای خالی جدول، نمونه‌هایی از آرمان‌های جامعه ایران را بنویسید.				۱/۵
۱۶		آرمان‌ها				
۱۷		درویش فرهنگ واقعی	بیرون از فرهنگ واقعی			
۱۸		-۱	-۱			
۱۹		-۲ استکبارستیزی	-۲			
۲۰		الف) نحوه ورود فرهنگ حق را به محدوده فرهنگ واقعی جوامع توضیح دهید.				۱/۵
۲۱		(ب) جوامع مختلف در چه صورتی از حق منحرف و به سوی باطل گام برمی‌دارند؟				
۲۲	درس پنجم	صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص نمایید.				۱
۲۳		(الف) ویژگی‌های انتسابی، ویژگی‌هایی هستند که خودمان آن‌ها را شکل می‌دهیم یا در شکل‌گیری آن‌ها سهم زیادی داریم.				
۲۴		(ب) هر جامعه‌ای با توجه به عقاید و ارزش‌هایش، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است.				
۲۵		جمله «یک انسان با تقوا، جهانی را تغییر می‌دهد». بر تعامل بین کدام بخش‌های هویتی دلالت دارد؟				۰/۵
۲۶		(۱) اجتماعی - نفسانی (۲) نفسانی - اجتماعی (۳) طبیعی - نفسانی (۴) جسمانی - غیرجسمانی				
۲۷		نوع ویژگی‌های هویتی زیر را در جدول مشخص نمایید (علامت بزنید).				۱/۵
۲۸		ویژگی	ثابت	متغیر	فردی	اجتماعی
۲۹		الف) زمان تولد				
۳۰		ب) ایرانی بودن				
۳۱		پ) موقعیت اجتماعی				
۳۲		نگاه فرهنگ اسلام به طبیعت و بدن چگونه است؟ توضیح دهید.				۱
۳۳		جمع نمرات	موفق باشید			۲۰

ردیف	هویت اجتماعی	کلیه رشته‌ها به جز انسانی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	kheilisabz.com	خوبیها
۱	آزمون شماره ۹		نوبت دوم پایه دوازدهم - نهایی خرداد ۹۸		نمره
۲	در عبارات زیر موارد صحیح و غلط را مشخص کنید.				
	الف) لیبرالیسم به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان‌ها است.				
	ب) در نظام جمهوری اسلامی، قوانین و مقررات با خواست مردم و ذیل اراده و مشیت الهی شکل می‌گیرند.				
	ج) فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.				
	د) رفاهی که از درآمدهای نفتی به وجود می‌آید، پایدار است.				
۲/۵	جهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.				
	الف) خردترین پدیده اجتماعی که سایر پدیده‌های اجتماعی آثار و پیامدهای آن هستند را می‌نامند.				
	ب) نظام سیاسی ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌باید.				
	ج) دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها و است.				
	د) کارمندی یک اداره وقتی مدیر بخشی از آن اداره می‌شود، تحرک اجتماعی داشته است.				
	ه) در جامعه سرمایه‌داری، هویت اشخاص بر مبنای شناخته می‌شود.				
۳	سوالات چهارگزینه‌ای:				
	الف) کدام مورد از ویژگی‌های کنش نیست؟				
	(۱) آگاهانه	(۲) ارادی	(۳) غریزی	(۴) هدفدار	
	ب) ترشح بیش از حد غده تیروئید، موجب عصبانی شدن انسان‌ها می‌شود. این جمله نشان‌دهنده رابطه کدام ابعاد هویت با یکدیگر است؟				
	(۱) نفسانی بر جسمانی	(۲) جسمانی بر نفسانی	(۳) اجتماعی بر نفسانی	(۴) اجتماعی بر جسمانی	
	ج) فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌دادن به هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، چه می‌گویند؟				
	(۱) ارزش اجتماعی	(۲) هویت اجتماعی	(۳) کنترل اجتماعی	(۴) جامعه‌پذیری	
	د) اولین و مهم‌ترین آشنایی فرد با جامعه‌ای که در آن متولد شده، در کدام‌یک از گروه‌های زیر انجام می‌شود؟				
	(۱) خانواده	(۲) مدرسه	(۳) رسانه‌های جمعی	(۴) گروه‌های همسالان	
۴	مفاهیم زیر را تعریف کنید.				
	الف) فرهنگ واقعی:				
	ب) جامعه:				
	ج) غرب‌زدگی:				
	سوالات تشریحی				
۵	تفاوت فرهنگ عمومی و خرد فرهنگ را بنویسید.				
۶	کجریو اجتماعی را تعریف کرده، یک مورد از روش‌های پیشگیری از آن را بنویسید.				
۷	تحولات هویتی چه زمانی مثبت و چه زمانی منفی است؟				
۸	خودباختگی فرهنگی چه زمانی رخ می‌دهد؟ توضیح دهید.				
۹	چگونه اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می‌شود؟				
۱۰	هویت فرهنگی ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن چه تغییری یافت؟				
۱۱	براساس تعداد افراد تأثیرگذار و تصمیم‌گیرنده، نظام سیاسی به چند دسته تقسیم می‌شود؟ نام ببرید.				
۱۲	چهار مورد از ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی را بنویسید.				
۱۳	مستشرقان چه تصویری از جوامع اسلامی ارائه کردند؟				
۱۴	منظور از سیاست‌های جمعیتی چیست؟				
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید			

پاسخنامهٔ تشریحی

-۱۶

اجتماعی	فردی	متغیر	ثابت	ویژگی
	*		*	الف) زمان تولد
*			*	ب) ایرانی بودن
*		*		پ) موقعیت اجتماعی

۱۷- در فرهنگ اسلام، انسان به عنوان خلیفه خداوند، وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را بر عهده دارد و حق ندارد برخلاف اراده حکیمانه الهی در طبیعت و بدن خود تصرفاتی انجام دهد.

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

۱- الف) در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، «کنش» می‌گویند.

ب) به انجام‌دهنده کنش، «کنشگر» می‌گویند.

پ) پیامدهایی که به اراده انسان‌ها، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر، وابسته است.

۲- الف) ارادی بودن ب) هدف‌دار بودن

۳- الف) پیامد ارادی ب) پیامد ارادی

۴- الف) کنش اجتماعی - ارزش‌های اجتماعی

ب) کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری

۵- گزینه ۱)

۶- کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. وقتی راننداهای پشت چراغ قرمز می‌ایستد و مقرراتی را رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است، کنش اجتماعی انجام داده است.

۷- الف) هنجار اجتماعی: شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

ب) پدیده اجتماعی: به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده اجتماعی می‌گویند.

پ) ارزش‌های اجتماعی: پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش‌اند و افراد یک جامعه، به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

۸- الف) فرهنگ ب) فرهنگ پ) جامعه

۹- الف) ۵ ب) ۳ پ) ۲ ت) ۱

(مورد ۴ اضافی است).

۱۰- خیر. برخی از جامعه براساس عقاید و ارزش‌هایشان، استعدادهای معنوی انسان را نادیده می‌گیرند و یا فرصت شکوفایی فلتر آدمی را فراهم نمی‌آورند و برخی دیگر مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجهاند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آبادکردن جهان استفاده نمی‌کنند.

۱۱- الف) فرهنگ واقعی

-۱۲

آرمان‌ها	
درون فرهنگ واقعی	بیرون از فرهنگ واقعی
۱- کمک به همنوعان در حوادث طبیعی	۱- ساده‌زیستی
۲- استکبارستیزی	۲- وجودان کاری بالا

۱۳- الف) جامعه مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند و با عمل کردن براساس عقاید حق، آن‌ها را به فرهنگ واقعی‌شان وارد می‌نمایند.

ب) در صورتی که به حق ایمان نیاورند و مطابق با آن عمل نکنند.

۱۴- الف) غلط

عبارت صحیح: ویژگی‌های اکتسابی، ویژگی‌هایی هستند که خودمان آن‌ها را شکل

می‌دهیم یا در شکل‌گیری آن‌ها سهم زیادی داریم.

ب) صحیح

۱۵- گزینه ۲)

- ۱- الف) صحیح ب) صحیح ج) صحیح د) غلط
عبارت صحیح: رفاهی که از درآمدهای نفتی به وجود می‌آید، پایدار نیست.

- ۲- الف) کنش اجتماعی ب) لیبرال دموکراسی
 د) سعودی ج) عقل - وحی

- ه) دارایی (توان اقتصادی)
 ب) جسمانی بر نفسانی د) خانواده
 ج) جامعه‌پذیری ۳- الف) غریزی

ج) جامعه‌پذیری

- ۴- الف) فرهنگ واقعی: آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می‌کنند و جهان اجتماعی را می‌سازد.

ب) جامعه‌گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متعدد با یکدیگر زندگی می‌کنند.

ج) غرب‌زدگی: خودباختگی جوامن غیر غربی در برابر جهان غرب.

- ۵- تحرک اجتماعی: جابه‌جای افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر.

- ۶- آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، فرهنگ عمومی و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، خرد فرهنگ نامیده می‌شود.

- ۷- به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کجروى اجتماعی گویند.

- روش‌های پیشگیری از کجروى‌های اجتماعی عبارت‌اند از: تبلیغ و اقناع، تشویق و پاداش، تنبیه و مجازات (ذکر یک مورد)

- ۸- اگر فرهنگی که دچار تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است، اما اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است.

- ۹- اگر اعضای یک جامعه، میهوت و مقوه‌های جامعه دیگر شوند و در نتیجه حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی آن جامعه از دست بدند، جامعه آن‌ها دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود.

- ۱۰- جوامع اسلامی با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کنند و به این ترتیب اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می‌شود.

- ۱۱- ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری فرهنگ خود را کنار گذاشته‌اند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافته‌اند و با پذیرش عقاید و ارزش‌های اسلامی، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد.

- ۱۲- سه دسته: الف) نظام‌هایی که در آن‌ها یک فرد حاکم است و تصمیم می‌گیرد.
 ب) نظام‌هایی که در آن‌ها اقلیتی تصمیم‌گیرنده است.

- ج) نظام‌هایی که در آن‌ها اکثریت مردم در سرنوشت سیاسی خود تأثیرگذارند.

- ۱۳- اقتصاد پیش‌رفته، مستقل و مستحکم - تکیه بر دانش و فناوری - تکیه بر ظرفیت‌های مولد مردمی و دولتی - دارای روحیه جهادی - خلاقیت و نوآوری

- ۱۴- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست، بلکه دنیوی است. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می‌شود و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظریه ترک و عرب و فارس تقسیم می‌کند.

- ۱۵- وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می‌شود، نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند و با همراهی و همکاری مردم، راهکارهایی را به اجرا درمی‌آورد که سیاست‌های جمعیتی نامیده می‌شود.

درس نامهٔ توب برای شب امتحان

پیامدهای کنش

هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد که شامل پیامدهای ارادی و پیامدهای غیرارادی می‌باشد. برای درک تفاوت این پیامدها از یکدیگر، به اطلاعات جدول زیر توجه کنید:

۱- پیامدهایی که به اراده انسان‌ها، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته‌اند.	پیامدهای ارادی
۲- این دسته از پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.	
۳- پیامدهای ارادی کنش، احتمالی‌اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند.	
۱- پیامدهایی که به اراده انسان‌ها بستگی ندارند.	پیامدهای غیرارادی
۲- این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد بلکه نتیجهٔ طبیعی کشنند.	
۳- پیامدهای غیرارادی کنش قطعی‌اند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند.	

مثال: (پیامدهای ارادی)

۱ دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند و در پی آن، اولاً به سوالات امتحانی پاسخ می‌دهد، ثانیاً استاد متناسب با تلاش این دانشجو به او نمرهٔ می‌دهد. پاسخ‌دادن به سوالات امتحانی و نمره‌دادن استاد، پیامدهای ارادی کنش مطالعه کردن است که اولی به اراده خود کنشگر و دومی به اراده دیگری وابسته است.

۲ فردی سلام می‌کند، پاسخ‌دادن یا پاسخ‌ندادن او، پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود که به اراده جواب‌دهنده سلام وابسته است.

مثال: (پیامدهای غیرارادی)

۱ وقتی شما پنجره‌ها را باز می‌کنید، هوای کلاس عوض می‌شود.

۲ فردی که وضو می‌گیرد، دست و صورت او پاکیزه می‌شود.

نکته: معمولاً انسان‌ها کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن‌ها انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها، به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

درس ۲: پدیده‌های اجتماعی

پدیده‌های اجتماعی

شكل‌گیری پدیده‌های اجتماعی

معنادار بودن پدیده‌های اجتماعی

مفاهیم کلیدی

کنش فردی / کنش اجتماعی / دیگران / پدیده‌های اجتماعی / هنجار اجتماعی / ارزش‌های اجتماعی / پدیده‌های طبیعی

أنواع کنش

کنش‌ها انواعی دارند. برخی از آن‌ها فردی و برخی اجتماعی‌اند.

کنش اجتماعی

کنش اجتماعی، نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود.

در کنش اجتماعی اراده و آگاهی کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها است.

نکته: کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. (رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران و حتی دوربین‌های مخفی، کنش اجتماعی است.)

۱- وضو سه اثر دارد: نظافت جسم، نشاط روح و تقوی و نزدیکی به خداوند متعال. (امام رضا (ع))

درس ۱: کنش‌های ما

کنش / کنشگر / آگاهانه بودن کنش / ارادی بودن کنش / هدف دار بودن کنش / معنادار بودن کنش / پیامدهای ارادی کنش / پیامدهای غیرارادی کنش

کنش / کنشگر

در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، «کنش» و به انجام‌دهنده آن «کنشگر» می‌گویند. بر این اساس، فعالیت‌هایی مانند نماخواندن، مطالعه و ورزش کردن که با اراده و آگاهی ما انسان‌ها انجام می‌شوند، کنش محسوب می‌شوند، اما ضربان قلب و گردش خون در بدنه، کنش محسوب نمی‌شوند.

ویژگی‌های کنش

کنش ما انسان‌ها، دارای ویژگی‌هایی هستند که در جدول زیر ملاحظه می‌کنید:

ویژگی‌های کنش	تعريف	مثال
۱- آگاهانه بودن	- سخن‌گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.	- کنش وابسته به آگاهی آدمی است
۲- ارادی بودن	- شما پس از برگشت از دبیرستان، اراده می‌کنید که ابتدا استراحت کنید و بعد تکالیف درسی خود را انجام دهید یا بر عکس.	- کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباید، کنش انجام نمی‌شود. پس برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، ارادة انسان نیز ضروری است.
۳- هدف دار بودن	- فعالیت انسان با قصد و هدف و با قصد و هدف خاصی (تغییر هوا) در و پنجه اتاق را باز می‌کند. است همیشه به آن هدف نرسد.	- دانش آموزی در کلاس، دست خود را بالا می‌آورد، معنای کار او اجازه‌خواستن از معلم است. معلم در صورتی می‌تواند به او پاسخ مناسب بدهد که معنای کنش او را بیابد.
۴- معنادار بودن	- با توجه به ویژگی‌های فوق، کنش انسان، برخلاف فعالیت سایر مخلوقات، معنادار است. انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.	- با توجه به ویژگی‌های فوق، کنش انسان، برخلاف فعالیت سایر مخلوقات، معنادار است. انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.

○ حالا یک مثال جالب در مورد معنادار بودن کنش: بوق زدن راننده، یک کنش است که در موقعیت‌های مختلف، معنای متفاوتی دارد، مانند: سوار کردن مسافر / سلام کردن به یک دوست / خداحافظی از یک دوست دیگر! اظهار شادی در عروسی / اعتراض به برخی رانندگان و ... می‌بینید: یک کشن و این همه معنای

کنش‌هایی که در حضور دیگران، ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتد، کنش اجتماعی محسوب نمی‌شوند. (رفتار فردی که در کلاس درس حضور دارد ولی بی‌توجه به اطرافیان در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان را تخیل می‌کند، کنش اجتماعی نیست). اگر در عبارات ذکر شده دقت کرده باشید، متوجه می‌شوید «دیگران» در کنش اجتماعی نقش اساسی دارند. حالا این «دیگران» چه کسانی هستند؟

دیگران، یعنی کسانی که کنشگران، با توجه به آن‌ها دست به کنش می‌زنند؛ مانند: غریبه / آشنا / دوست / دشمن / گذشتگان / معاصرین / آیندگان / مؤمن / کافر / کنش ما در مقابل آن‌ها یکسان نیست و در برای هر گروه، با آداب خاصی رفتار می‌کنیم.

پدیده‌های اجتماعی

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن «پدیده اجتماعی» می‌گویند. کنش اجتماعی، خردترین (کوچکترین) پدیده اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن می‌باشند.

بانک، مسجد، پلیس، مدرسه، خانواده، گروه دوستان، نمادها، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی و ... نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی هستند.

شكل‌گیری پدیده‌های اجتماعی

پدیده‌های اجتماعی در ارتباط با یکدیگر شکل می‌گیرند. نمونه‌ای از این ارتباط، در مثال زیر بیان شده است:

فردی به تنایی و با صدای دلخواه در مکانی مطالعه می‌کند. (کنش انسانی) حال اگر فرد دیگری وارد اتاق شود، مطالعه او به یک کنش اجتماعی تبدیل می‌شود و پای ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را به میان می‌آورد. او برای رعایت حقوق دیگری (تحقیق یک ارزش) باید آرام مطالعه کند. (بیدایش یک هنجار)

با توجه به این مثال، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی چه ارتباطی با کنش اجتماعی دارند؟ هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش‌اند و افراد یک جامعه، به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

اگر کنش اجتماعی نیاشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند.

«از ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و راه رسیدن به ارزش‌ها هستند.»

ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا ارزش‌ها و هنجارها را از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه، به افراد منتقل کنند. افراد نیز با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند. تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان به همین طریق شکل می‌گیرند.

معناداربودن پدیده‌های اجتماعی

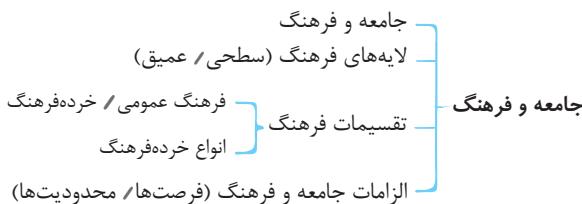
پدیده‌های اجتماعی را، انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرسته‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. این روند تا جایی ادامه پیدا می‌کند که افراد احساس می‌کنند «پدیده‌های اجتماعی» همانند «پدیده‌های طبیعی» هستند. در حالی که پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

برای فهم معناداربودن پدیده‌های اجتماعی در مقایسه با پدیده‌های طبیعی، به مثال زیر توجه کنید:

کوه یک پدیده طبیعی و ساختمن اداری، پدیده‌ای اجتماعی است. با مقایسه آن‌ها، می‌توان به نقش اراده و آگاهی انسان‌ها در به وجود آوردن پدیده‌های اجتماعی (ساختمن اداری) و در نتیجه معناداربودن آن پی برد. حال آن که پدیده‌های محسوس و طبیعی (کوه) را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

درس ۳: جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی)

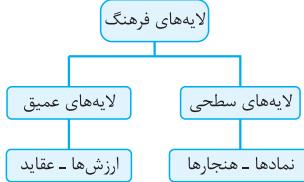
مفاهیم کلیدی

جامعه / فرهنگ / جهان اجتماعی / لایه‌های فرهنگ / لایه‌های سطحی / لایه‌های عمیق / فرهنگ عمومی / خرد فرهنگ / خرد فرهنگ موافق / خرد فرهنگ مخالف / الزامات جامعه و فرهنگ / فرصت‌ها / محدودیت‌ها

جامعه و فرهنگ

جامعه، به گروهی از انسان‌ها گفته می‌شود که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند؛ مانند جامعه ایران. لایه‌های فرهنگی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند؛ مانند فرهنگ ایرانی. مصادیق فرهنگ عبارت‌اند از: نوع پوشش افراد جامعه، گویش‌ها، آداب و رسوم، ارزش‌ها و باورهای اخلاقی و

لایه‌های فرهنگ

لایه‌های سطحی: این لایه‌ها شامل نمادها و هنجارها می‌باشند و امکان تعییر بیشتری دارند. لایه‌های عمیق: لایه‌های عمیق شامل ارزش‌ها و عقاید می‌باشند و این لایه‌ها کمتر در معرض تعییر قرار می‌گیرند، تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند.

نکته: تغییرات اساسی در لایه‌های عمیق فرهنگ، آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می‌کند. جامعه و فرهنگ را می‌توان به یک موجود زنده تشبيه کرد. جامعه مانند جسم و کالبد و فرهنگ همانند جان و روح آن است. جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ، بدون جامعه پدید نمی‌آید.

جouامع مختلف، شیوه‌های متفاوتی برای زندگی با یکدیگر دارند؛ زیرا فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، به همین دلیل فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک نیز می‌نامند.

تقسیمات فرهنگ

فرهنگ عمومی و خرد فرهنگ

در یک جامعه، شیوه زندگی مردم در همه مناطق بکسان نمی‌باشد. ما ایرانی‌ها، ایران را کشور خود می‌دانیم، از حقیقت دفاع می‌کنیم و ظلم و بی‌عدالتی را بد می‌شماریم و ... اما همه با گویش و لهجه واحدی سخن نمی‌گوییم. مردم در شهرهای مختلف ایران خصوصیات اخلاقی و رفتاری متفاوتی دارند.

آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، فرهنگ عمومی نام دارد. بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به قوم، قشر، صنف و گروه خاصی است، خرد فرهنگ نامیده می‌شود.

جامعه و فرهنگ جدا از یکدیگر نیستند. جامعه و فرهنگ را «جهان اجتماعی» می‌نامند. جامعه را می‌توان به منزله ساخت‌افزار و فرهنگ را به منزله نرم‌افزار آن در نظر گرفت.

مفاهیم کلیدی

فرهنگ آرمانی / فرهنگ واقعی / فرنگ حق / فرنگ باطل

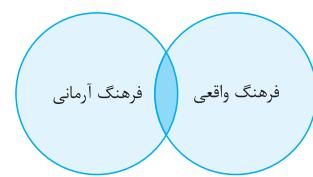
فرهنگ آرمانی و فرنگ واقعی

مردمی که در یک جامعه زندگی می‌کنند، اهداف، آرمان‌ها و ارزش‌های مشترکی دارند؛ اهدافی مانند آزادی، امنیت، دفاع از مظلومان و ...؛ وقتی مردم مطابق آرمان‌ها عمل کنند، آرمان‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند. البته مردم همواره مطابق آرمان‌های جامعه خود عمل نمی‌کنند.

ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانبداری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند، «فرهنگ آرمانی» نامیده می‌شود. آن بخش از فرنگ که مردم به آن عمل می‌کنند «فرهنگ واقعی» نام دارد و جهان اجتماعی را می‌سازد.

رابطه و مربوطین فرنگ آرمانی و فرنگ واقعی

مرز و محدوده فرنگ آرمانی و فرنگ واقعی براساس عمل مردم تغییر می‌کند. هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرنگ واقعی می‌شوند. اما اگر مردم به ارزش‌هایی که در فرنگ آرمانی رعایت آن‌ها لازم دانسته می‌شود، عمل نکنند، فرنگ واقعی از فرنگ آرمانی فاصله می‌گیرد.

وظیفه برنامه ریزان فرنگی

برنامه ریزان فرنگی در هر جامعه تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق هر چه بیشتر فرنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرنگ واقعی را فراهم کنند.

فرهنگ حق و فرنگ باطل

واعیت‌هایی هر جامعه را می‌توان براساس آرمان‌های آن ارزیابی کرد؛ اگر مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌هایشان عمل کنند، فاصله میان فرنگ واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند، ولی آیا همه ارزش‌ها و آرمان‌ها درست‌اند و آیا راهی برای ارزیابی آرمان‌ها و ارزش‌ها نیز وجود دارد؟ آیا آرمان‌ها همواره حق‌اند یا ممکن است برخی از آن‌ها باطل باشند؟ بخش‌هایی از فرنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، فرنگ حق و بخش‌هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد، فرنگ باطل است. نمونه‌هایی از ارزش‌های حق و باطل، در جدول زیر مشاهده می‌شود:

ارزش‌های باطل	ارزش‌های حق
شرک	عقیده به توحید
ظلم	وفای به عهد
بی‌عدالتی	عدالت
تجاوز به حقوق دیگران	حمایت از مظلومان

شناسایی حق یا باطل بودن بخش‌های مختلف فرنگ

حق یا باطل بودن هر بخش از فرنگ با علم متناسب با همان بخش شناخته می‌شود. علوم تجربی می‌توانند درباره فنون و روش‌های اجرایی داوری کنند؛ مثلاً درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران را با روش‌های تجربی می‌توان شناخت. حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند.

فرهنگ آرمانی و واقعی هر جامعه‌ای در زمان‌های مختلف تغییر می‌کند (مثلاً استقلال سیاسی در ایران پیش از انقلاب اسلامی، یک آرمان بود که با انقلاب اسلامی به یک واقعیت تبدیل شد). آرمان اجتماعی از یک جامعه به جامعه دیگر نیز متفاوت است. آیا حق و باطل نیز این گونه هستند؟ برخی حق با باطل بودن پدیده‌ها را به خواست و عمل افراد در زمان‌ها و مکان‌های مختلف وابسته می‌دانند، در حالی که این گونه نیست. به عبارت دیگر، حق یا باطل بودن عقاید، ارزش‌ها و هنجارها، براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود.

نژادپرستی و شرک از عقاید و ارزش‌های باطل و توحید و عدالت، از عقاید و ارزش‌های حق‌اند و درستی آن‌ها با موافقت یا مخالفت آدمیان تغییر نمی‌کند.

انواع خرد فرنگ

خرده فرنگ‌ها، به دو دسته تقسیم می‌شوند. تعاریف و مثال‌های مربوط به هر یک را در جدول زیر مشاهده می‌کنید:

نوع خرد فرنگ	مثال	تعریف
۱- خرد فرنگ موافق	- اقوام مختلف - اصناف (پیشکار، خبرنگاران، ...)	خرده فرنگ‌های سازگار با فرنگ عمومی
۲- خرد فرنگ مخالف	(بی‌هکاران، سارقان، اویاش و گدایان)	خرده فرنگ‌های مخالف و ناسازگار با فرنگ عمومی (ضفرهنگ)

الزامات جامعه و فرنگ (فرصت‌ها / محدودیت‌ها)

آیا جامعه و فرنگ صرفاً تابع خواست و اراده افراد هستند یا این که خود، الزام‌هایی دارد که بر کنش‌های ما تأثیر می‌گذارد؟ انسان‌ها با آگاهی و اراده خود به کنش اجتماعی می‌پردازند و با همین کنش‌ها در ساختن جامعه و فرنگ و تداوم آن‌ها مشارکت می‌کنند. چه کسانی در ساختن جامعه، نقش دارند؟ یکی از جامعه‌شناسان (اگوست کنت) معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه بیشتر از سهم زندگان است؛ یعنی سهم پیشینیان ما در ساختن جامعه بیشتر از ماست، همچنان که سهم ما در ساختن جامعه و فرنگ آیندگان، بیشتر از آن‌هاست.

ما می‌دانیم؛ جامعه‌ای که در آن متولد شده‌ایم توسط گذشتگان پدید آمده است و باورها، ارزش‌ها و هنجارهای آن شکل گرفته‌اند. ولی ما انسان‌ها صرفاً کنشگر منفعل نیستیم. بنابراین می‌توانیم یا در جهت تداوم و پیشرفت جهان اجتماعی حرکت کنیم و یا در مسیر حرکت به سوی سهم زندگان که سهم ما در ساختن جامعه و فرنگ آیندگان، پیشتر از آن‌هاست.

تا زمانی که هر جامعه و فرنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پایرگشت، الزامات آن نیز باقی است. با تغییر جامعه و فرنگ موجود و برداشته شدن الزام‌های آن، جامعه و فرنگ جدیدی شکل می‌گیرد و پیامدهای دیگری را به دنبال می‌ورد. پیامدهای جهان اجتماعی می‌توانند به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها ظاهر شوند. این فرصت‌ها و محدودیت‌ها مانند دو روی یک سکه به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

برای فهم بیشتر فرصت‌ها و محدودیت‌ها به مثال‌های زیر توجه کنید:

مثال ۱: قوانین راهنمایی و رانندگی؛ قوانین راهنمایی و رانندگی را انسان‌ها وضع می‌کنند. اجرای این قوانین از یک سو، برای رانندگان و عابرین محدودیت‌هایی پدید می‌آورد و از سوی دیگر، عمل کردن به آن‌ها فرصت رفت و آمد اینم و سریع را به دنبال دارد.

مثال ۲: زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می‌کنند؛ زبان، دستور و قواعد پیچیده‌ای دارد، مردم باید قواعد زبان را بیاموزند و در چارچوب آن حرف بزنند (محدودیت)، ولی زبان، فرصت ارتباط با هم‌زبانان و مبادله معانی پیچیده را نیز فراهم می‌سازد (فرصت).

جوامع مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌هایشان و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد. برخی از جوامع، استعدادهای معنوی انسان را نادیده می‌گیرند و فرصت شکوفایی فطرت آدمی را فراهم نمی‌آورند و برخی نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجهاند و با رویکرد دنیاگیری خود از توانایی انسان در آبادگردان جهان استفاده نمی‌کنند.

درس ۴: ارزیابی فرنگ‌ها

فرهنگ آرمانی و فرنگ واقعی
رابطه و مربوطین فرنگ آرمانی و فرنگ واقعی
وظیفه برنامه ریزان فرنگی
فرهنگ‌ها
فرهنگ حق و فرنگ باطل

شناسایی حق یا باطل بودن بخش‌های مختلف فرنگ
نحوه ورود عقاید و ارزش‌های حق به فرنگ آرمانی و واقعی